

ÄLVSJÖ STADSDELSNÄMND

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 1.2.1.121-
2013

Handläggare: Ingela Kristiansson och
Krisztina Buki Tornbjörk
508 21 065, 508 21 079

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
Den 18 april 2013

SID 1 (20)
2013-03-21

Underlag för budget 2014 med inriktning 2015 och 2016 Älvsjö stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutar följande

1. Stadsdelsnämnden godkänner underlag för budget 2014 med inriktning för 2015 och 2016 samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen
2. Stadsdelsnämnden godkänner inriktningen på arbetet med fortsatt förskoleutbyggnad och projektering av nya lokaler för Ungdomens Hus enligt lokalförsörjningsplanen.
3. Stadsdelsnämnden beslutar om omedelbar justering.

Lars Arvidsson
Stadsdelsdirektör

Ingela Kristiansson
Ekonomichef

Eva Frykler
Verksamhetsområdeschef

Göran Sjödin
Verksamhetsområdeschef

Margareta Hamrén
Avdelningschef

Sammanfattning

Älvsjö fortsätter att växa, fler bostäder byggs och befolkningen ökar. Det nya centrumet kommer att ge möjlighet för fler företag att etablera sig i stadsdelområdet.

En växande befolkning och förändringar i befolkningsstrukturen ställer nya krav på stadsdelsnämndens service. Utbyggnad av förskolan planeras. En översyn av stadsdelsnämndens lokalbeståndet pågår och planering finns för att tillskapa fler omsorgslägenheter samt ändamålsenliga lokaler för fritiden.

Kärnverksamheterna ska fortsatt prioritera det systematiska kvalitetsarbetet för att säkra kvaliteten och vidareutveckla verksamheterna.

Minskning i budget enligt plan och beräknade kostnadsökningar medför krav på effektiviseringar under planperioden.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stadsdelsnämnden arbetar aktivt med att lägga fokus på verksamhetsutveckling och de resultat som ska uppnås. Därigenom bidrar nämnden till att förverkliga vision 2030 om ett Stockholm i världsklass. Nedan redovisas nämndens strategiska satsningar för att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under planperioden.

1.1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Stadsdelsnämnden ska verka för att skapa bra förutsättningar för fler besök och företag inom Älvsjö stadsdelsområde genom att:

- verka för bättre tvärförbindelser och fler arbetsplatser i Söderort
- verka för att nya bostadsområden blir trygga, tillgängliga, får god kommunal service och tillgång till parker och platser för social samvaro
- driva verksamheterna på ett miljömässigt hållbart sätt utifrån stadens miljöprogram och nämndens miljöhandlingsplan.

Stadsdelsnämnden ska bidra till att invånare i Älvsjö ska vara eller bli självförsörjande genom att:

- prioritera barnfamiljer med långvarigt beroende av försörjningsstöd
- prioritera stöd till rehabilitering och arbetsträning för försörjningsstödstagare med olika former av arbetshinder

- i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen utvärdera och utveckla arbetsmarknadsinsatser.

1.2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Stadsdelsnämnden ska utveckla kvaliteten genom att:

- förankra en bemötande- och servicekultur i verksamheterna som har invånarna och brukarna i fokus
- bedriva metodutveckling för att i högre utsträckning kunna tillämpa kunskaps- och erfarenhetsbaserade metoder
- fortsätta förankra och vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet
- tillämpa Lean som en metod för att utveckla och effektivisera verksamheterna
- vidareutveckla arbetet med dokumentation, lika bedömningar och stärkta rutiner inom de myndighetsutövande enheterna
- utveckla och systematisera avtals- och verksamhetsuppföljningarna
- fortsätta satsningen på att sänka sjuktalet
- kompetensutvecklingen av medarbetare ska fortsätta.

Stadsdelsnämnden ska utveckla valfriheten genom att:

- underlätta valfriheten genom att anpassa information efter målgrupp och informationskanal.

Inom förskola ska kvaliteten förbättras genom att:

- bygga ut förskoleplatser för att uppfylla barnomsorgsgarantin och möta behovet av fler förskoleplatser
- vidareutveckla kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål
- fortsätta vidareutveckla arbetet med pedagogisk dokumentation för att också förbättra barnens inflytande och föräldrainformationen
- stärka förskollärarnas yrkesroll samt hitta strategier för chefsförsörjning och rekrytering av förskollärare
- utveckla IT i förskolan med fokus på en fortsatt förbättrad infrastruktur samt utbildning i Praktisk It- och Mediakompetens (PIM).

Inom barn och ungdom ska kvaliteten förbättras genom att:

- mötesplatser för ungdomar och parklekens verksamhet vidareutvecklas.

Inom individ och familj inkl. socialpsykiatri ska kvaliteten förbättras genom att:

- implementera den handlingsplan för preventionsarbete som tagits fram i samverkan med skola och polis

- öppenvårdsinsatser så långt som möjligt ska prioriteras, samordnas och utvecklas
- ha fokus på kvinnofridsarbetet för personer som utsätts för våld i nära relationer
- fördjupa och förstärka att barn och unga står i centrum i arbetet med vuxna som har barn
- utveckla den öppna samt den dagliga verksamheten inom socialpsykiatri utifrån brukarnas behov och önskemål
- samverka med landstinget utvecklas.

Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning ska kvaliteten förbättras genom att:

- medverka till att fler omsorgsbostäder byggs
- förvaltningen utvecklar och stärker samverkan med externa utförare i syfte att förbättra kvaliteten i omsorgen
- individuppföljningarna intensifieras i syfte att säkra god kvalitet i omsorgen
- fokusgrupper genomförs för att fånga upp brukarnas synpunkter
- lyfta fram barnperspektivet i arbetet med vuxna som har barn
- anhörigstödet utvecklas för personer under 65 år.

Inom äldreomsorg ska kvaliteten förbättras genom att:

- fortsätta dialogen och samverka med externa utförare i syfte att förbättra kvaliteten i omsorgen
- fokusgrupper genomförs för att ta vara på de äldres synpunkter
- äldreomsorgens värdegrund förankras inom samtliga verksamheter
- utveckla de förebyggande insatserna för äldre i ordinärt boende
- utveckla den öppna verksamheten, Älvsjöträffen, för äldre
- införa tidrapporteringssystem inom hemtjänsten
- vården och omsorgen om personer med demenssjukdom utvecklas och förbättras
- utveckla innehållet i vardagen samt måltidssituationen inom vård- och omsorgsboenden
- anhörigstödet vidareutvecklas

1.3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Stadsdelsnämnden ska:

- ha en budget i balans
- förbättra och effektivisera processer och arbetssätt i verksamheterna
- upprätthålla ett effektivt lokalutnyttjande
- ha en god prognosprecision och en god internkontroll.

2. Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognosen för Älvsjö stadsdelsområde visar att invånarantalet i Älvsjö kommer att stiga från 26 522 år 2012 till 28 524 år 2016, vilket är en ökning med totalt 8 procent.

Befolkningsprognos för Älvsjö stadsdelsområde 2012-2016

Alder	2012	2013	2014	2015	2016	Förändr 2012-2016	Förändr 2012-2016 %
0 år	373	379	370	372	366	-7	-2%
1-5 år	2 193	2 186	2 173	2 165	2 123	-70	-3%
6-12 år	2 603	2 774	2 890	3 011	3 116	513	20%
13-18 år	1 808	1 822	1 819	1 864	1 924	115	6%
19-24 år	1 780	1 807	1 772	1 782	1 735	-45	-3%
25-64 år	13 981	14 354	14 454	14 817	14 984	1 003	7%
65-79 år	2 545	2 710	2 809	2 923	3 010	464	18%
80-w	1 239	1 249	1 244	1 255	1 267	28	2%
Totalt	26 522	27 282	27 532	28 189	28 524	2 002	8%

Bostadsbyggandet är en nyckelfaktor för Älvsjös tillväxt. Under 2012 färdigställdes 183 bostäder och under perioden 2013-2016 väntas ytterligare ca 600 bostäder bli klara.

Större pågående utbyggnadsprojekt är bygget av nya Älvsjö centrum, samt stadsdelen Långbro park som kommer att avslutas under perioden. Tre förtätningsprojekt planeras i Solberga med 350 lägenheter. Utöver detta planeras 1500 lägenheter i kvarteret Kabelverket på före detta Ericssonområdet nära Älvsjö centrum. En del av dessa bostäder förväntas kunna bli inflyttningsklara i slutet av planperioden.

2.1 Förskoleverksamhet

Enligt den befintliga befolkningsprognosen har ökningen av antalet barn i åldern 1-5 år nått sin kulmen 2012, därefter förväntas en minskning. Denna prognos tar dock inte hänsyn till planerade bostadsprojekt i kvarteret Kabelverket, 1500 lägenheter, och vid Solberga bollplan, 350 lägenheter. Förvaltningens bedömning är att behovet av nya förskoleplatser kommer att vara stort framförallt under den senare delen av planperioden. Även utbildningsförvaltningens planer på en utbyggnad av Kämpetorpsskolan påverkar behovet av en ny förskola, då den befintliga förskolan Solkatten, Älvsjövägen 62, ligger på mark där utbyggnaden av skolan är tänkt att ske.

Stadsdelsförvaltningen har inlett ett kvalitetsutvecklingsarbete som sträcker sig över flera år där siktet är inställt på att förskolorna ska hålla en jämn och hög kvalitet. Satsningen innefattar en vidareutveckling av ledningssystemet, fortsatt

arbete utifrån handlingsplanen för barns språk- och kunskapsutveckling samt en satsning på pedagogisk dokumentation, praktisk It- och mediakompetens samt arbetet med barn matematiska förmåga.

Nettokostnaderna för förskoleverksamhet ökade från 128,5 mnkr i bokslut 2011 till 135,6 mnkr i bokslut 2012. Ökningen beror i huvudsak på ett ökat antal inskrivna barn samt ökade lokalkostnader. Nettokostnaderna under planperioden påverkas främst av utvecklingen av barnantalet.

2.2 Verksamhet för barn och unga

Enligt befolkningsprognosen ökar antalet ungdomar i åldrarna 13-19 med ca 100 under planperioden. Ökningen blir dock betydligt större när förvaltningen väger in de två nya större bostadsprojekt som planeras. Behovet av fritidsverksamhet, kollo och andra verksamheter riktade till barn och ungdomar kommer därmed att öka de kommande åren.

2.3 Kultur och föreningsverksamhet

Älvsjö bibliotek, som ligger i anslutning till Medborgarkontoret och Ungdomens Hus utgör tillsammans en naturlig och stabil grund för det lokala kulturlivet. Stadsdelsnämndens bidrag till bibliotekets barnkulturaktiviteter medverkar till ett tillgängligt kulturliv. Intentionerna i planen för barn och ungdomskultur "Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga", är utgångspunkt för förskolornas och fritidens arbete med kultur i sina verksamheter.

2.4 Äldreomsorg

Utifrån en förändrad åldersstruktur och efterfrågan på äldreomsorg, behöver stadsdelsnämnden se över de insatser som erbjuds samt de boendeformer som finns för att kunna ge stadsdelsområdets äldre invånare bästa tänkbara service och omsorg. Äldre mellan 65 -79 år är den grupp som kommer att öka under planperioden. Det är också den grupp som efterfrågar senior- och trygghetsboenden. Efterfrågan på servicehusplatser minskar, likaså finns en nedåtgående trend i efterfrågan av platser på vård- och omsorgsboenden. I dagsläget finns färre boenden i stadens egen regi och en högre andel upphandlas och drivs av externa utförare. Älvsjö servicehus har flera tomma platser och det pågår en översyn av lokalerna i syfte att frigöra yta till förmån för annan verksamhet. Den öppna verksamheten Älvsjöträffen, utvecklas utifrån de äldres önskemål och behov.

Älvsjö stadsdelsnämnd har ingen kommunal utförare för hemtjänst. Stadsdelsnämnden har kontinuerlig dialog och ett nära samarbete med de största hemtjänstutförarna i stadsdelsområdet. Vidare genomförs fokusgrupper som ett komplement till stadens brukarundersökningar för att fånga upp de äldres synpunkter på insatsernas utformning. Detta för att förbättra insatserna för de äldre som bor hemma. Modellerna för verksamhets- och avtalsuppföljning behöver

fortsätta att utvecklas. Likaså bör ansvarsfördelningen mellan central och lokal nivå förtydligas än mer.

I Älvsjö prognostiseras antalet personer mellan 65-79 år att öka med 464 personer från år 2012 till år 2016. Antalet boende i stadsdelsområdet som är 80 år och äldre kommer att öka något. Antalet omsorgstagare i Älvsjö har minskat de senaste åren, från i snitt 636 personer år 2010 till i snitt 606 personer år 2012. Trenden är att antalet äldre i vård- och omsorgsboende och servicehus minskar, medan hemtjänst i ordinarie boende ökar något, då allt fler äldre bor hemma allt längre.

Nämnden avser att prioritera satsningar för att utveckla och förbättra vård- och omsorgen om personer med demenssjukdom.

Nettokostnaderna för äldreomsorg ökade från 149,7 mnkr i bokslut 2011 till 153,7 mnkr i bokslut 2012. De ökade nettokostnaderna beror främst på att omsorgsnivåerna varit högre 2012 jämfört med 2011. Antalet månadsinsatser i vård- och omsorgsboende minskade från 147 i snitt under 2011 till 143 under 2012. Samtidigt minskade antalet månadsinsatser i servicehus från 124 till 109, vilket motsvarar en minskning med 12 procent. Antalet månadsinsatser i hemtjänst i ordinärt boende ökade något från 351 till 354.

2.5 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Invånarantalet i Älvsjö prognostiseras att öka med drygt 2 000 personer från år 2012 till och med år 2016. Det är oklart i vilken utsträckning det påverkar behovet av insatser för funktionsnedsatta. Efterfrågan inom stadsdelsområdet avseende bostad med särskild service, daglig verksamhet och korttidsvistelse påverkas också av valfriheten inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa personer med funktionshinder).

Stadsdelsnämnden bevakar möjligheterna och anmäler intresse för att inrätta omsorgslägenheter i samband med exploateringen av de nya bostäder som planeras i Älvsjö samt i samband med översynen av stadsdelsnämndens lokalbestånd. En målgrupp som förvaltningen har uppmärksammat är yngre dementa som har personkretstillhörighet enligt LSS. För denna målgrupp är det svårt att hitta lämpligt boende.

Under planperioden kommer nämnden att satsa på individuppföljningen av beslutade insatser samt samverka mellan myndighetsutövningen och de enskilda utförarna. Detta i för att säkra kvaliteten i omsorgen. Fokusgrupper kommer att genomföras i syfte att bättre fånga upp brukarnas synpunkter.

Utvecklandet av förändrade arbetssätt utifrån AFA-projektet "Vård i annans hem" kommer att fortsätta inom personlig assistans.

Nettokostnaderna för stöd och service till personer med funktionsnedsättning minskade från 107,8 mnkr i bokslut 2011 till 103,7 mnkr i bokslut 2012. Kostnadsminskningen beror på bland annat på förvaltningens arbete med att omförhandla avtal och färre insatser samt minskade kostnader för persontransporter. Kostnaderna överstiger dock kommunfullmäktiges

budgettilldelning, framförallt inom det fasta anslaget, och arbetet med att minska kostnaderna fortsätter under planperioden.

2.6 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Barn och ungdom

Antalet inkomna ärenden har ökat de senaste åren och förvaltningen räknar med en fortsatt ökning då antalet barn och ungdomar upp till 20 år ökar kraftigt under perioden. För att möta ett ökat behov av insatser kommer förvaltningen prioritera det förebyggande arbetet samt de öppenvårdsinsatser som gör det möjligt att undvika eller förkorta tiden för institutionsvård. En viktig del i detta arbete är att vidareutveckla samarbetet mellan socialtjänst, skola, fritid och det lokala poliskontoret, i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer och den handlingsplan som tagits fram för det brotts- och drogförebyggande arbetet. Förvaltningen kommer också att påbörja arbetet med sociala insatsgrupper.

Nettokostnaderna för barn och ungdom ökade från 27,3 mnkr 2011 till 28,4 mnkr 2012. Resurstilldelningen har inte motsvarat den ökning av antal ärenden som har skett, utan verksamheten har redovisat underskott under flera års tid.

Missbruks- och beroendevård

Insatser till vuxna personer med missbruksproblematik ges i första hand i form av öppenvårdsinsatser. Vid mer omfattande behov kan insatser som behandlingshem, hem för vård och boende, familjehem etc. vara nödvändigt under begränsade perioder. Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnder erbjuder tillsammans med landstingets beroendemottagning, Team sydväst, utredning, stödsamtal och individuell återfallsprevention för personer med missbruksproblematik.

Nettokostnaderna ökade från 7,6 mnkr i bokslut 2011 till 9,8 mnkr i bokslut 2012. Resurstilldelningen har inte motsvarat den ökning av antal ärenden som har skett, utan verksamheten har redovisat underskott under flera års tid.

Socialpsykiatri

Förebyggande insatser inom socialpsykiatri ges bland annat i form av boendestöd och/eller sysselsättning som utgår från individens behov. Insatserna syftar till att bibehålla samt förhindra försämring av den psykosociala hälsan hos den enskilde samt aktivt stötta honom/henne till att delta i samhällslivet. Boendestödjarna ska få bättre kompetens att stödja de boende i att klara sin hushållsekonomi och därmed undvika att hamna i skuldfällor. Den öppna och den dagliga verksamheten på Rondellen ska fortsätta att utvecklas utifrån målgruppens behov och önskemål.

Nettokostnaderna för socialpsykiatri minskade något från 10,9 mnkr i bokslut 2011 till 9,9 mnkr i bokslut 2012. Kostnadsminskningen beror på att insatser inom heldygnsomsorg avslutats under året samt minskade kostnader för hemtjänst och daglig sysselsättning.

2.7 Stadsmiljöverksamhet

Den växande befolkningen innebär att fler nyttjar Älvsjös parker, vilket ger högre kostnader för framför allt barmarksrenhållning och reparationer. Det finns också önskemål om nya funktioner i parkerna, till exempel utegym och hundrastgårdar. Nya parkytor tillkommer vid vissa exploateringsprojekt, såsom i Långbro park och vid Långbro bollplan. Älvsjöskogen kommer att inrättas som naturreservat 2014. Naturreservatet kommer att kräva en högre grad av skötsel än idag. Ett nytt entreprenadavtal för parkskötseln gäller från oktober 2012. Det innehåller en förändring som innebär att betalning för rutinmässiga driftåtgärder görs först efter dokumenterat utfört arbete. Det ändrade ersättningssystemet gör det svårt att jämföra kostnadsmässigt med tidigare avtal, men förväntas leda till bättre skötsel. Exempel på övriga driftkostnader som ökar är skötseln av plaskdammarna till följd av höjda hygienkrav från miljöförvaltningen, och skötseln av de nya fasta toaletterna vid Långsjöbadet.

Nettokostnaderna för stadsmiljö har ökat från 6,0 mnkr i bokslut 2011 till 6,3 mnkr i bokslut 2012.

2.8 Ekonomiskt bistånd

En stor andel personer som blir aktualiserade har arbetshinder som gör att de har stora svårigheter att ta sig ut på arbetsmarknaden. Förvaltningen fortsätter sitt aktiva arbete med att stödja den enskilde till att undanröja eventuella arbetshinder och hitta egen försörjning. Samverkan med Jobbtorg och Arbetsförmedlingen fortsätter för att öka människors möjligheter att komma ut i arbete. Antalet platser som nämnden disponerar på Jobbtorg resurs har ökat under 2012. En prioriterad grupp är barnfamiljer som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd samt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Nettokostnaderna för försörjningsstöd ökade från 16,1 mnkr i bokslut 2011 till 16,5 mnkr i bokslut 2012. Antalet bidragshushåll ökade från i genomsnitt 186 under 2011 till 187 under 2012, vilket motsvarar en ökning med 1 procent.

2.9 Arbetsmarknadsåtgärder

Förvaltningen kommer att samverka med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen vad gäller utvärdering och fortsatt utveckling av arbetsmarknadsinsatserna. I detta utvecklingsarbete har man tagit fram utrednings- och bedömningsinstrument som kan bidra till en större tydlighet i vilka försörjningsstödstagare som kan anses stå till arbetsmarknadens förfogande. Siktet är inställt på att vidareutveckla verksamheten för feriearbetande ungdomar. Stadsdelsnämnden förfogar över fem OSA-platser (Offentligt Skyddad Anställning) som nyttjas kontinuerligt. En utökning av antalet platser skulle innebära möjlighet för fler personer med olika arbetshinder att etablera sig på arbetsmarknaden samt komma ut i egen försörjning.

Nettokostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder ökade från 0,8 mnkr i bokslut 2011 till 0,9 mnkr i bokslut 2012.

2.10 Övrigt

Kompetensutveckling och ledarförsörjning

I slutet av planperioden och i början på nästföljande planperiod kan generationsskiftet bland enhetschefer - medelålder 53,5 år - leda till svårigheter att rekrytera nya kompetenta chefer. Dessa försörjningsproblem bör ses som en strategisk fråga för staden och föranleda gemensamma åtgärder.

Alla chefer i förvaltningen ska under planperioden genomföra studiecirkeln "Det kommunikativa ledarskapet". I studiecirkeln tar man bland annat upp ämnen som att nå fram med sitt budskap till olika grupper av medarbetare och att skapa meningsfulla möten där medarbetarna är delaktiga.

Chefer erbjuds också mentorer för att utvecklas i sitt ledarskap.

Utbildningsförvaltningens rekryteringsutbildning för blivande förskolechefer utgör ett viktigt inslag i stadens strategi för att kunna rekrytera förskolechefer de kommande åren och förvaltningen anser det angeläget att de som genomgått denna utbildning får möjlighet att underhålla och utveckla sina kunskaper och förmågor.

Förvaltningen genomför en större satsning på kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation. Samtliga förskoleenheter kommer under planperioden att delta i stadens utbildningsprogram för förskola, PIM - Praktisk It- och Mediekompetens - för ökade färdigheter i datoranvändning.

Medarbetare inom samtliga verksamheter kommer att delta i av staden erbjudna kompetenshöjande utbildningar, exempelvis: DUR- och USK-utbildningar.

Biståndsbedömare och socialsekreterare erbjuds kontinuerlig handledning i grupp som ett led i kompetensutvecklingen.

Satsningen på projektet "Från myndighet till servicekultur" med ett gott bemötande och älvsjöbon i centrum fortsätter under 2014, men nu med inriktning på medarbetarna.

Sjukfrånvaro

Sjuktalet för 2012 (7,3%) är för högt i förhållande till kommunfullmäktiges mål för 2012 (4,5%). Vid en jämförelse mellan verksamhetsområdena kan dock konstateras att trenden inom äldreomsorg är att sjuktalet fortsätter att sjunka från 10,4% år 2009 till 6,2% år 2012 och att sjuktalet för omsorg för funktionshindrade likaledes sjunkit från 7,4% år 2009 till 5% år 2012, medan inom förskolan trenden med sjunkande sjuktal från 9,2 % år 2009 till 8,2% år 2011 brutits till 8,6% för år 2012. Riktade insatser - som utvecklingsprojektet "Vård i annans hem" - kan ge effekt, vilket det sjunkande sjuktalet för omsorg om funktionshindrade är ett exempel på. För att intensifiera insatser för att minska sjukfrånvaron inom förskolan har under hösten 2012 ett försök med verksamhetsutveckling och hälsa genomförts på en förskola. Försöket är under utvärdering och om det visar sig kunna ge en positiv effekt på frånvaron kommer insatsen att genomföras inom hela förskoleverksamheten. Förvaltningens bedömning för planperioden är att sjuktalet

kommer att fortsätta minska, vilket förutsätter såväl fortsatt verksamhetsutveckling som systematiskt rehabiliteringsarbete.

Personalförsörjning

För planperioden kan förutses svårigheter med försörjning av vissa personalkategorier. Under senare år har det blivit märkbart svårare att rekrytera förskollärare, svårigheter som förväntas öka med den pågående utbyggnaden av förskolan. Rekryteringssvårigheterna till trots uppnåddes likväl kommunfullmäktiges mål om 41 % förskollärare under hösten 2012 till en andel 46,5% förskollärare. Vidare har under det senaste året omsättningen av biståndsbedömare ökat och förvaltningen har haft svårigheter att rekrytera handläggare för biståndsbedömning inom LSS-området. Det har enligt rekryteringsbranschen sin grund i att det saknas tillgång på utbildade biståndshandläggare på marknaden. Den sammantagna bedömningen av försörjningsläget för vissa personalkategorier är att detta måste ses som en strategisk fråga för hela staden och som sådan behöver få en stadsövergripande lösning.

Omställning

Förvaltningens bedömning för planperioden är att behovet att omställa personal på grund av arbetsbrist är begränsat, men att det kan komma att öka något under 2014 och 2015 på grund av omstrukturering av Älvsjö servicehus och planerad konkurrensutsättning av Solberga vård- och omsorgsboende. I övrigt under perioden kan det bli fråga om neddragningar av enstaka anställningar och därutöver omställning av personliga skäl.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Under 2014-2016 beräknas kostnaden för ökade löner och priser uppgå till cirka 13 mnkr per år, beräknat på kostnadsökningar för löner och övriga kostnader med ca 2,5 % per år. Minskning i budget enligt plan och beräknade kostnadsökningar medför krav på effektiviseringar och/eller volymminskningar under planperioden.

3.1 Drift

Mnkr	Budget 2013	Plan 2014	Plan 2015	Plan 2016
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-537,4	-537,2	-537,2	-537,2
Drift och underhåll	-536,1	-535,9	-535,9	-535,9
Avskrivningar	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
Internräntor	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Intäkter	17,4	17,4	17,4	17,4
Netto	-520,0	-519,8	-519,8	-519,8
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-5,2	-3,2	-3,2	-3,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-5,2	-3,2	-3,2	-3,2

Nämndens nettobudget för driftverksamhet uppgår till ca 520 mnkr. Personalkostnaderna utgör ca 60 % av nämndens nettokostnader vilket motsvarar ca 300 mnkr. Enligt plan kommer nämndens budget att minska med 0,2 mnkr under planperioden. Storleken på pris- och löneökning under planperioden är svåra att förutsäga. Under 2014-2016 beräknas kostnaden för ökade löner och priser uppgå till cirka 13 mnkr per år, beräknat på kostnadsökningar för löner och övriga kostnader med ca 2,5 % per år. Minskning i budget enligt plan och beräknade kostnadsökningar innebär krav på effektiviseringar och/eller volymminskningar om cirka 13 mkr per år.

Arbetet med att finna kostnadseffektiva lösningar och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter. Under planperioden kommer arbetet med att effektivisera rutiner och processer inom myndighetsutövningen att fortsätta, bland annat genom att använda metoden Lean. Detta förväntas höja kvaliteten i handläggningen och ge förutsättningar för en bättre kostnadseffektivitet.

Förändringar i ersättningssystemen för hemtjänst och vård- och omsorgsboende är under utredning för att genomföras under planperioden. Dessa förändringar kan komma att få ekonomiska konsekvenser.

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning har under flera år redovisat underskott. Förvaltningen kommer att fortsätta att vidta åtgärder för att effektivisera och minska kostnaderna. Trots detta har nämnden svårt att uppnå en ekonomi i balans för verksamhetsområdet och bedömningen är att dessa svårigheter kommer att fortsätta under planperioden.

Under 2013 har förskoleverksamheten fått förändrade budgetförutsättningar då avläsningen av förskolebarn görs varje månad mot tidigare en gång på våren och en gång på hösten. Sommarmånaderna har normalt ett lägre antal barn då föräldrar

till blivande skolbarn väljer att säga upp sina platser under semesterperioden för att minska sin förskoleavgift. Detta innebär ett glapp som inte genererar någon ersättning under perioden då de blivande grundskolebarnen slutat tills de nya förskolebarnen börjar.

Antalet förskolebarn förväntas öka under planperioden. Utbyggnaden av förskoleverksamheten fortsätter därför och medför kostnadsökningar då nya förskolor i nyproduktion innebär betydligt högre kostnader jämfört med befintliga lokaler.

De senaste årens befolkningsökning har avseende vissa verksamhetsområden inte gett en ökad tilldelning av resurser, trots ett ökat antal ärenden och ökat behov av insatser.

3.2 Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier

Utgifterna för investeringar i maskiner och inventarier beräknas till 1,0 mkr per år fr.o.m. 2014. Under planperioden bedömer nämnden att investeringsbudgeten framförallt kommer att användas i samband med tillskapande av nya förskoleplatser samt inköp av larm inom äldreomsorgen.

Parkinvesteringar

Stadsdelsnämnden har under början av 2013 avslutat flera större parkinvesteringsprojekt, bland annat Vivelparken, Långbrogårdsparken och Äppelängen. Detta kommer att innebära att kostnaderna för avskrivningar och ränta ökar fr.o.m. 2013.

Pågående större parkinvesteringar avser Bergtorpskärret och parkleken Kristallen. Upprustningen av parken Bergtorpskärret, som har stora vattenproblem, kommer att avslutas under 2013 med resterande investeringsmedel 0,5 mkr, som nämnden begärt ombudgeteras från 2012. Upprustningen av parkleken Kristallen påbörjas 2013 och kommer att pågå till och med 2015. Nämnden har ansökt om totalt 8,5 mkr för projektet och trafikkontoret föreslår att de beviljas.

Nämnden har även ansökt om och föreslås beviljas parkinvesteringsmedel för en uppdatering av Älvsjöes parkplan 0,5 mkr, upprustning av Lerkrogsparken 5 mkr, upprustning av lekparken Apelsinen 5 mkr, och upprustning av lekplatsen Herrbacken/Storhagen 2,5 mkr. Trafikkontorets förslag innebär att medlen beviljas först längre fram respektive efter planperioden.

Budgeten för mindre parkinvesteringar uppgår till 0,8 mkr per år. Investeringar genomförs i enlighet med parkplanen. Investeringsplanen redovisas i separat blankett i bilaga.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnader för parkinvesteringar har beräknats utifrån befintliga parkinvesteringar, trafikkontorets plan samt mindre parkinvesteringar enligt parkplan med 0,8 mkr per år.

Flera större parkinvesteringsprojekt har avslutats i början av 2013 och nämnden har begärt ytterligare medel för parkinvesteringar under planperioden. Det innebär att kapitalkostnaderna kommer överskrida planerad nivå med ca 0,5-1,0 mnkr per år under planperioden. Under 2013 kommer nämnden att begära budgetjusteringar för dessa ökade kapitalkostnader.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

4. Övriga redovisningar

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Målet med lokalförsörjningsplanen är att skapa en långsiktig lokalplanering med ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. I planen redovisas alla lokaler som stadsdelsnämnden hyr idag, hyreskostnader, lokalbehov samt beslutade och planerade lokalförändringar.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet

Den befintliga befolkningsprognosen visar att antalet barn i förskoleåldern har nått sin kulmen 2012. Denna prognos tar dock inte hänsyn till planerade bostadsprojekt i kvarteret Kabelverket, 1500 lägenheter, och vid Solberga bollplan, 350 lägenheter. Förvaltningens bedömning är att behovet av nya förskoleplatser kommer att vara stort framförallt under den senare delen av planperioden.

Ytterligare faktorer som påverkar behovet av nya förskoleavdelningar är utbildningsförvaltningens planer på en utbyggnad av Kämpetorpsskolan som beskrivits i utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2012 – "Skolbyggnation för ett växande Stockholm". Av planen framgår att Kämpetorpsskolan behöver fördubbla sin kapacitet. För att denna utbyggnad ska bli möjlig måste förskolan Solkatten, Älvsjövägen 62 avetableras. Detta medför behov av en ny förskola med minst fem avdelningar.

Planerna för ett nytt bostadsområde i kvarteret Kabelverket med 1500 lägenheter samt Solberga bollplan med 350 nya lägenheter medför ytterligare utbyggnadsbehov. Den här typen av ny bebyggelse brukar skapa ett behov av 1,5 förskoleavdelningar per 100 lägenheter, d.v.s. 28 nya förskoleavdelningar. Hur stor

del av detta behov som måste tillgodoses under planperioden går inte att bedöma förrän programarbetet är avslutat.

Sammantaget innebär detta ett behov av ytterligare 33 avdelningar varav fem är ersättningslokaler för förskolan Solkatten.

Barn- och ungdomsverksamhet

När kvarteret Kabelverket och Solberga bollplan exploateras med totalt 1850 nya lägenheter så bedömer förvaltningen att fritiden behöver större och mer ändamålsenliga lokaler. I detaljplanearbetet eller i utbyggnaden av Kämpetorpsskolan bör detta beaktas.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Invånarantalet i Älvsjö prognostiseras att öka från år 2012 till och med år 2016. Det är oklart i vilken utsträckning det påverkar behovet av insatser för funktionsnedsatta. Efterfrågan inom stadsdelsområdet avseende bostad med särskild service, daglig verksamhet och korttidsvistelse påverkas också av valfriheten inom LSS (Lagen om stöd och service till vissa personer med funktionshinder). Valfriheten möjliggör för målgruppen att kunna välja det område där han/hon vill bosätta sig. För att få ett mera samlat grepp om behovet av gruppboendestäder och servicelägenheter anser förvaltningen därför att det vore ändamålsenligt att i likhet med "äldreboendeplanen", ta fram en övergripande boendeplan för staden.

Äldreomsorgen

Efterfrågan av lokaler samt bedömning av andra faktorer som påverkar behovet av lokaler inom äldreomsorgen redovisas i särskild plan, "äldreboendeplanen" som sammanställs av Äldreförvaltningen

5.3 Kapacitet

Förskoleverksamhet

Med utgångspunkt i fullmäktiges mål om barngruppsstorlekar är den sammanlagda lokalkapaciteten i de kommunala förskolorna ca 1 150 barn. 2013-03-31 är 1 191 barn inskrivna.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskoleverksamhet

Det är förvaltningens bedömning att nämnden måste ha en plan för en utbyggnad motsvarande fem till åtta nya förskoleavdelningar vid Kämpetorps bollplan under planperioden. Kämpetorpsskolan kommer att byggas ut och därmed behöver en ny förskola byggas som ska ersätta förskolan Solkatten, Älvsjövägen 62.

Inriktningsbeslut om detta antogs av stadsdelsnämnden i samband med "Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015". Beslutet fattades 2012-04-19. I början av 2013 har stadsdelsförvaltningen beställt förslagshandlingar på ny

förskola och beräknar att kunna presentera ett underlag för genomförandebeslut före sommaren.

Utöver detta kan det tillkomma behov som är kopplade till de två nya bostadsområdena i kvarteret Kabelverket och Solberga bollplan. Det är oklart hur många av dessa som behöver färdigställas under planperioden. Förvaltningen bevakar möjligheten att projektera för nya förskolor i samband med detaljplanarbetet.

Stadsdelsförvaltningen fortsätter att undersöka möjligheten att bygga en ny förskola på Långbrodals bollplan intill Vivelparken.

I stadsdelens grundskolor finns i dagsläget inget utrymme att inrätta förskola, eftersom flera av skolorna behöver byggas ut. Stadsdelsnämnden har också uttömt möjligheterna att ytterligare bygga ut redan befintliga förskolor. Därmed är stadsdelsnämndens möjligheter i huvudsak begränsad till nyproduktion i planerade bostadshus.

Fritiden

De större bostadsutbyggnaderna i kvarteret Kabelverket och vid Solberga bollplan innebär att större och mer ändamålsenliga lokaler behövs för Ungdomens Hus. Inriktningen är att behovet av lokaler ska kunna tillgodoses i samband med utbyggnaden av Kämpetorpsskolan. Stadsdelsförvaltningen kommer därför att delta i denna projektering tillsammans med utbildningsförvaltningen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsnämnden bevakar kontinuerligt möjligheterna att inrätta omsorgslägenheter i samband med exploateringen av de nya bostäder som planeras i Älvsjö samt i samband med översynen av stadsdelsnämndens lokalbestånd.

En avdelning, på Älvsjö servicehus planeras att byggas om av MICASA till en gruppbostad om sex lägenheter. Boendet beräknas stå klart under planperioden. Norrländska gruppbostäder (Norrländska Gillet Fastigheter AB) avser att bygga om fastigheten Platåskon i Långbro till en gruppbostad. En ansökan om detaljplanändring har gjorts. Gruppboستaden ska drivas av Frösunda LSS AB.

Stadsdelsnämnden har också vid samverkan med byggherrarna anmält intresse för att en till två gruppbostäder alternativt servicelägenheter byggs i det nya kvarteret Kabelverket.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskoleverksamhet

För 2013 beräknas hyreskostnaderna uppgå till 19,7 mnkr. Den planerade förskoleutbyggnaden kommer att medföra ökade lokalkostnader.

Barn- och ungdomsverksamhet

Bruttohyreskostnaderna för Ungdomens Hus och parkleken Kristallen beräknas uppgå till 0,6 mnkr 2013. Inga hyresintäkter beräknas. Lokalkostnaderna beräknas öka i enlighet med gällande hyresavtal.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning inkl. socialpsykiatri

Bruttohyreskostnaden 2013 beräknas till 3,9 mnkr för gruppboende, serviceboende och daglig verksamhet. Stadsdelsförvaltningens lokalkostnader beräknas öka i enlighet med gällande hyresavtal. Intäkterna beräknas till 2,8 mnkr. Bruttohyreskostnaden för stödboende beräknas till 1,2 mnkr. Intäkterna beräknas till 0,7 mnkr. Bruttohyreskostnaden för Hantverkscaféet Rondellen beräknas till 0,5 mnkr per år. Hyresintäkterna som beräknas till 0,2 mnkr per år avser hyra från extern hyresgäst i Rondellens lokaler.

Äldreomsorg

För år 2013 beräknas bruttohyreskostnaderna för Solberga vård- och omsorgsboende 1 och 2, Älvsjö servicehus och Kristallgården uppgå till 22,6 mnkr. Hyresintäkterna beräknas till 17,4 mnkr för 2013.

Administrativa lokaler

Bruttokostnaden för 2013 beräknas till 3,8 mnkr. Hyreskostnaden beräknas öka i enlighet med gällande hyresavtal. Hyresintäkterna uppgår till ca 0,7 mnkr. Hyresintäkterna avser huvudsakligen hyra från kulturförvaltningen för bibliotekslokaler i entréplanet och plan 1. Därutöver ingår hyresintäkter från det lokala poliskontoret som hyr lokaler på entréplanet och plan 2.

Övriga lokaler

Övriga lokaler avser tränings- och försökslägenheter inom missbruk och socialpsykiatri. Nämnden förfogar över cirka 15 lägenheter. Bruttohyreskostnaden beräknas till 0,8 mnkr. Hyresintäkterna beräknas till 0,8 mnkr.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Ingen kommentar.

5.7 Övrigt

Effektivisering av administrativa lokaler

Förvaltningens administrativa lokaler definieras som huvudkontorets lokaler som förhyrs från stadens fastighetskontor till en bruttohyra om 3,8 mnkr/år från vilken ska avräknas hyresintäkter från Kulturförvaltningen och polismyndigheten. Den totala förhyrda arean är 3 875 kvm fördelad på kontorsarea, verksamhetsarea, lagerarea och övrig area. Kontorsarean omfattar delar av bottenvåning, plan 1, plan 2 och plan 3. I bottenvåningen ingår 367 kvm övrig area - garage och förråd. Fördelningen av arean är 2 636 kvm kontorsarea, 446 verksamhetsyta, 426 kvm lagerarea och 367 kvm övrig area. Av totalarean är 39 kvm (kontorsrum på bottenvåning och plan 1) uthyrd till lokalpolisen och 517 kvm (bibliotek i

bottenvåning, kontorsrum på plan 1 och förrådsutrymme) uthyrd till Kulturförvaltningen. Efter utförd kapacitetsmätning och ombyggnation har på plan 1 tillskapats utökad verksamhetsyta för öppna förskolan och ytterligare 2 arbetsplatser, till 446 kvm. resp. 83 arbetsplatser fördelade på bottenvåning, plan 1, plan 2 och plan 3. Gemensamma kontorsytor finns på bottenvåningen, där medborgarkontoret även används till den öppna delen av nämndmötena, medan den ursprungliga mötessalen på plan 2 används till den slutna delen av nämndmötena samt till konferensrum för förvaltningens alla verksamheter, vilket även gäller för 2 mindre konferensrum på samma våningsplan. På plan 3 finns huvudkontorets personalrum, 4 kontorsrum, serverrum samt utbildningslokal (IT). Vid en sammantagen bedömning av nyttjandegraden av huvudkontoret är den hög och medger inga ytterligare möjligheter till effektivisering. Den höga nyttjandegraden medför vissa svårigheter att ta emot tillfälligt anställda och praktikanter samt tillgång till mötes-/konferensrum. För att komma ned i lokalkostnad återstår endast effektivisering av el- och uppvärmningsförbrukningen. El- och uppvärmningskostnaden uppgår till 157 kr/kvm/år att jämföra med av kommunfullmäktige för nybyggda lokaler fastställda 55 kr/kvm/år. En effektivisering motsvarande 10% på årskostnaden skulle ge en kostnadsminskning på ca. 61 tkr/år, vilket förutsätter vissa energibesparande investeringar i lokalen. I konsekvens påverkar sådana investeringar planerade kostnader för fastighetsnämnden. För att ytterligare undersöka möjligheterna att sänka kostnaderna för de administrativa lokaler kommer förvaltningen att utreda de kostnadsmässiga förutsättningarna för en flytt till kvarteret Kabelverket, före detta Ericssonområdet.

Bilagor

- Bilaga 1_blanketter_Sdn 21
- Boendeplanering för äldre i regionen Västra Söderort, reviderad 2013